

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ЗА 2024. ГОДИНУ

Лебане, јануар 2025. године

Реализација активности Туристичке организације општине Лебане (у даљем тексту: ТООЛ) предвиђена Програмом рада за 2024. годину остварена је у потпуности. Више од тога постигло се отварањем новог **Центра за посетиоце „Царичин град“**. Почетком године је при Републичком заводу за заштиту споменика културе оформљен Стручни тим за израду номинационог досијеа за упис археолошког локалитета Царичин град-Јустинијана прима на УНЕСКО-ву листу светске културне баштине. ТООЛ је један од чланова овог стручног тима. Вишегодишњи напори институција, организација и појединаца који су се удружили у циљу презентовања и препознавања археолошког налазишта Царичин град као важне светске културне, историјске, а с тога и туристичке дестинације, су данас коначно презентоване у једном од најмодернијих визиторских центара.

Центар за посетиоце „Царичин град“ је изграђен у подножју самог археолошког налазишта и од 17. јуна 2024. године почео је са презентацијом археолошког локалитета „Царичин град“, Парка природе „Радан планина“ као и туристичких атракција и културно- историјског наслеђа општине Лебане. Састоји се од три засебне целине:

- 1) сале за презентацију са стручним вођењем са сталном поставком реплика артефаката пронађених на локалитету, садржајима истакнутим на интерактивним тотемима и носачу електронских информација- ВР наочарама са приказом Царичиног града у условима виртуелне стварности;

- 2) сувенирнице;

- 3) конференцијске сале опремљене за научне скупове и радионице капацитета

50 седишта.

Испред зграде Центра се налази простор амфитеатра, са 360 седишта, идеалан за извођење сценских игара на отвореном, на који се надовезује простор паркиралишта за аутобусе и аутомобиле.

Непосредно уз Центар за посетиоце „Царичин град“ налази се раније саграђен Визитроски центар „Теодора“, који носи име византијске царице, супруге цара Јустинијана Првог. Визиторски центар располаже рестораном од 40 места у унутрашњем простору и још 60 места на покривеној тераси. Ресторан нуди јела традиционалне српске кухиње. Мала конференцијска сала Визиторског центра опремљена је аудио-визуелном техником за презентације, капацитета 40 места за седење. У смештајном делу има шест двокреветних и две трокреветне собе, укупног капацитета 18 индивидуалних лежаја.

Од отварања новог центра за посетиоце више званичника и јавних личности дошло је у Лебане са намером да се увери у величину и квалитет презентације Царичиног града. Међу њима су се нашли архиепископ нишки г. Арсеније и архиепископ будимско-темишварски г. Лукријан. Званичници више министарстава Владе Републике Србије приликом радних посета Општини Лебане, такође су видели презентацију у самом центру. У конференцијској сали одржана је научна конференција „Културно-историјска баштина југа Србије“ професора мр. Дејана Антића, затим промоција књиге „Царичин град“ Верољуба Трајковића. Неколико састанака и свечаних пријема такође је одржано у сали за конференције, међу њима се по броју учесника издвојила 9. седница Парламента привредника Регионалне привредне коморе Лесковац.

ТООЛ је заинтересована за све предлоге у циљу реализовања активности усмерених ка презентацији и промоцији Царичиног града. Већ у првим месецима рада Центра ТООЛ је упутила препоруку ка Министарству просвете да се у редован програм за школске екскурзије уврсти Центар за посетиоце „Царичин град“. Сарадња са блогерима и инфлуенсерима, као и дељење локације од стране свих категорија посетилаца, нарочито младих, допринело је повећању посета, што ће се у будућности само повећавати. Такође, отворен је сајт www.caricingrad.com на коме је представљен локалитет и услуге у Центру за посетиоце. У циљу промоције Царичиног града и

Центра за посетиоце, ово здање је учествовало у конкуренцији за награду „Туристички цвет“ коју додељује Туристичка организација Србије за најбоље у текућој години.

Визиторски центар „Теодора“ је редовно обављао своју делатност. У односу на раније године остварено је више долазака и ноћења у оквиру пословних посета археолога који су радили на локалитету.

У периоду од 01. јануара до 31. децембра 2024. године у Визиторском центру „Теодора“ боравило је укупно 260 туриста од тога 223 домаћих и 37 страних. Удео домаћих туриста износи 86%, а страних туриста 14%. Број остварених ноћења је 483, од тога домаћих туриста 388 и страних 95 ноћења, односно, 80% домаћих и 20 % страних. Најдужа задржавања домаћих туриста била су у априлу, у просеку два дана. Страни туристи су се задржали највише у јуну и јулу месецу, од 4 до 6 ноћи. Од страних туриста и даље предњачи посета бугарских туриста у периоду новогодишњих празника. Нешто мањи број су туристи из Северне Македоније и Словачке.

Најмање долазака је било у месецу децембру, а највише посета остварено је у септембру, октобру и новембру месецу.

Из **туристичког-информативног центра у Лебану** премештена је сувенирница у новоизграђени Центар за посетиоце „Царичин град“ од јуна месеца, док услуга пружања информација још увек је доступна у истоименом.

ТООЛ је у претходној 2024. години наставила са промоцијом и учешћем на већини манифестација које се одржавају у општини.

Значајније манифестације „Парадајз фест“, „У ритму јабланичког срца“ и „Михољски сусрети села“ одржане су уз велику подршку и покровитељство општине Лебана. Улога ТООЛ-а на овим вишедневним манифестацијама је била организовање излагача, логистика у организацији програма, набавка рекламних реквизита, штампање промотивних флајера, штампање рекламних билборда, постера, мајица и захвалница, као и кампања – дељење промотивног материјала за манифестацију „Парадајз фест“ у свим већим местима Јабланичког округа, промоција путем друштвених мрежа и слично у складу са основном делатношћу ТООЛ. Све манифестације су одржане успешно са великим бројем учесника и посетилаца.

ТООЛ је радила на обавештавању јавности, најавом манифестација, праћењем и објављивањем кратких репортажа на друштвеним мрежама након њихове реализације.

Поводом „Међународног дана жена“ 08. марта ТООЛ је омогућила ствараоцима рукотворина да изложе своје производе на штандовима у затвореној шеталишној зони.

У 2024. години ТООЛ је самостално организовала три манифестације. Сајам цвећа „Цветна башта“ одржана је 26. априла, са 30-так излагача, односно произвођача материјала и садница. Сајам пчеларства и старих заната „Лебанске вредне руке“ одржан је 1. новембра, са 30 и више излагача са територије општина Лебана, Бојника и града Лесковца. „Новогодишња чајанка“ упоредо са „Новогодишњим хуманитарним базаром“ организатора Дома културе „Радан“ одржана је 27. децембра.

ТООЛ је такође учествовала на манифестацијама по позиву и то у Лесковцу поводом манифестације „Дани мућкалице и шопског фолклора“ у јуну. ТООЛ је на манифестацији 09. новембра „Изложба сувенира и туристичких публикација“ заузела друго место у категорији вишелисна туристичка публикација.

Сајам на којем је ТООЛ учествовала у 2024. години је 45. Међународни сајам туризма на штанду Привредне коморе Србије, сада већ традиционалног партнера када су у питању сајамске промоције у Београду. Пулт ТООЛ је посетио председник Србије Александар Вучић, министар туризма Хусеин Мемич и директорка Туристичке организације Србије, Марија Лабовић. Посебан акценат у промоцији стављен је на археолошки локалитет Царичин град, нови центар за посетиоце и привредно-туристичку манифестацију „Парадајз фест“.

Такође, од 5. до 8. децембра ТООЛ се представила на 18. Сајму етно хране и пића на штанду Регионалне привредне коморе Лесковац.

Према уговору са Националном службом за запошљавање Лесковац и Општином Лебане реализована је **стручна пракса** за једно лице од јула до децембра 2024. године.

ТООЛ учествује на пројекту од националне важности „**Дигитализација туристичке понуде Србије**“, уношењем информација о тачкама од интереса на територији општине Лебане на порталу „Посети Србију“ чији се почетак рада очекује у 2025. години.

ТООЛ је партнер на пројекту прекограничне сарадње Србија-Северна Македонија „**Заједно за зелени туризам - Зелена тура**“, где су укључене општина Лебане и општина Сарај. Пројекат је у завршној фази реализације. У центру Лебана, испред зграде Општине Лебане постављена је паметна клупа са бежичним пуњачима за телефоне и са интерактивном таблом за коју је ТООЛ обезбедила релевантне информације и на којој ће наставити да ажурира садржај.

За потребе **категоризације** смештајних капацитета ТООЛ је објавила позив заинтересованим физичким лицима и припремила презентацију поступка категоризације. Према упиту пружала је бесплатна упутства за коришћење портала Е-туриста.

Укупан категорисани туристички смештајни капацитет у општини Лебане у 2024. години броји 19 објеката, од тога: један апартман, 11 соба, шест сеоска туристичка домаћинства и један некатегорисани објекат у надлежности ЈЛС. Број смештајних објеката у односу на прошлу годину повећан је за шест објеката (три собе, апартман и два сеоска туристичка домаћинства). Број индивидуалних лежаја у свим објектима је 75.

На крају године, у циљу добре пословне праксе, продубљивања сарадње са приватним и јавним сектором, ТООЛ је понудила свим фирмама, слањем мејла и телефонским позивом, да на Лед билборду, који ажурира ТООЛ, бесплатно поставе своје рекламе, логое и честитке и на тај начин, у свом стилу пожеље срећну нову годину грађанима Лебана.

Обављајући своју делатност у току пословне 2024. године ТООЛ стиче општи утисак о видном напретку када су улагања у туристичку инфраструктуру у питању. Такође, наглашава недостатак туристичких професија на локалу- туристичких водича и аниматора. Осетно је побољшана слика када су доласци екскурзиониста у питању. ТООЛ је већ припремила и усвојила агенду и динамику занимљивих програма и активности у Центру за наредну годину. Број особа које су посетиле нови центар за посетиоце је премашио 5000 већ у другој половини туристичке сезоне, тако да се у наредној сезони очекује много више посета.

У Лебану, дана
31.01.2025. године.

директор
Марко Денић

